

Wskazówki i interpretacje Komisji Europejskiej dotyczące niektórych problemów wynikających z rozporządzenia (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych

(wersja z dnia 7.02.2008 r.)¹

1. Definicja „operatora”

Niezbędne jest przypisanie operatora do każdego urządzenia i systemu zawierającego fluorowane gazy cieplarniane objęte rozporządzeniem (WE) nr 842/2006. Identyfikacja taka musi być jednoznaczna dla wszystkich zainteresowanych stron, w tym dla samego operatora. Poniższy tekst zawiera wskazówki, które mogą pomóc w zidentyfikowaniu operatora w różnych sytuacjach.

Zgodnie z artykułem 2 punkt 6 rozporządzenia (WE) nr 842/2006 **“operator” oznacza osobę fizyczną lub prawną sprawującą faktyczną kontrolę nad technicznym działaniem urządzeń i systemów objętych niniejszym rozporządzeniem. W określonych szczególnych sytuacjach państwo członkowskie może wyznaczyć właściciela jako podmiot odpowiedzialny za zobowiązania operatora.**

Należy rozumieć, że faktyczna kontrola nad technicznym działaniem² każdego elementu urządzenia lub systemu powinna obejmować:

- pełny dostęp do urządzenia lub systemu umożliwiający nadzorowanie jego elementów i ich funkcjonowania oraz możliwość przekazania prawa dostępu do urządzenia lub systemu osobom trzecim,
- codzienną kontrolę funkcjonowania/działania urządzenia lub systemu (np. przez podjęcie decyzji o jego włączeniu/wyłączeniu),
- prawo do podejmowania decyzji w sprawach finansowych i technicznych dotyczących modyfikacji urządzenia lub systemu takich, jak wymiana poszczególnych elementów, zainstalowanie detektora wycieków, decyzji w sprawie modyfikacji ilości fluorowanych gazów cieplarnianych zawartych w urządzeniu lub systemie ochrony przeciwpożarowej oraz decyzji dotyczących kontroli (np. kontroli wycieków), bądź naprawy urządzenia lub systemu.

Wszystkie te elementy są potrzebne do tego, aby zostały wypełnione obowiązki nałożone na “operatorów” przez rozporządzenie (WE) nr 842/2006, czyli: zapobieganie wyciekom, spowodowanie w jak najkrótszym czasie naprawy każdego wykrytego wycieku, spowodowanie, aby taka naprawa była prowadzona przez personel certyfikowany zgodnie z harmonogramem określonym w artykule 3 rozporządzenia (WE) nr 842/2006, instalowanie systemów wykrywania wycieków, prowadzenie dokumentacji, spowodowanie, aby odzysk był dokonywany przez certyfikowany/odpowiednio wykwalifikowany personel. Jeśli

¹ Ten dokument ma charakter nieformalny i może zostać uzupełniony lub zmieniony przez Komisję. W takim przypadku tekst polski zostanie również odpowiednio zmieniony. (przyp. tłum.)

² W praktyce oznacza to “władanie” urządzeniem lub systemem. Termin władanie jest używany w polskich przepisach. (przyp. tłum.)

wszystkie te elementy zostaną przeniesione przez operatora na osobę trzecią na drodze umowy, należy rozumieć, iż funkcja operatora oraz związana z nią odpowiedzialność określona w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006 zostaną przeniesione na tę osobę trzecią, pod warunkiem, że takie przeniesienie pozostaje w zgodzie z prawem danego państwa członkowskiego. W szczególności, do tego, aby takie przeniesienie było uznane za ważne w przypadku danego państwa członkowskiego, musi być spełniony warunek, aby kary przewidziane w artykule 13 rozporządzenia (WE) nr 842/2006 odnosiły się do osoby³ uznanej za operatora na podstawie umowy, o której była mowa wyżej.

Jeśli te elementy zostaną przeniesione jedynie w części, nie można uznać, że tym samym przeniesiona została odpowiedzialność operatora. Na przykład, jeśli firma A zarządza supermarketem i podpisała z firmą B umowę dotyczącą konserwacji urządzeń lub systemów, zgodnie z którą firma B ma przeprowadzać kontrolę urządzenia lub systemu zgodnie z określonym harmonogramem i dokonywać niezbędnych napraw, a firma A pozostawia sobie odpowiedzialność za dostęp do nich i kontrolę ich codziennego funkcjonowania, wówczas firma B nie może być uznana za operatora. Jeśli natomiast w umowie zawarto pełny dostęp firmy B do urządzenia lub systemu, kontrolę ich codziennego funkcjonowania oraz możliwość dokonania naprawy, kontroli lub modyfikacji technicznej, jaka jest potrzebna bez uzyskania wcześniejszej zgody firmy A, wówczas firma B powinna być uznana za operatora.

Inna możliwość, to przeniesienie na osobę trzecią wszystkich obowiązków operatora określonych w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006. Jeśli firma A, która jest operatorem urządzenia lub systemu podpisze z firmą B umowę, w której zostanie jasno zapisane, iż władanie urządzeniem lub systemem przez operatora oraz wszystkie obowiązki z tym związane zawarte w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006 zostają przeniesione na firmę B, to firmę B powinno się uznać za operatora pod warunkiem, że firma B będzie podlegać karom ustanowionym na podstawie artykułu 13 rozporządzenia (WE) nr 842/2006. W takich sytuacjach elementy, o których była mowa wyżej, które są niezbędne do wypełnienia tych obowiązków powinny także zostać przeniesione na firmę B na podstawie umowy.

1.1 Osoba fizyczna lub prawna

Należy oczekiwać, że w większości przypadków operator będzie osobą prawną (najczęściej przedsiębiorstwem), a nie fizyczną, za wyjątkiem urządzeń lub systemów zainstalowanych w domach prywatnych lub małych obiektach handlowych. W związku z tym kontrola nad technicznym działaniem urządzenia lub systemu nie będzie leżała w gestii pojedynczej osoby. W szczególności, jeśli osoba fizyczna zajmuje się urządzeniem lub systemem jedynie jako pracownik przedsiębiorstwa, nie będzie ona miała władzy do podejmowania wszystkich decyzji niezbędnych do sprawowania „faktycznej technicznej kontroli” nad jego funkcjonowaniem i dostosowania się tym samym do przepisów dotyczących operatora zawartych w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006 (np. podjęcia decyzji o dokonaniu niezbędnej naprawy).

³ Chodzi tu o osobę fizyczną lub prawną – patrz punkt 1.1. (przyp. tłum.)

Terminy "osoba fizyczna" i "osoba prawna" nie zostały zdefiniowane w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006, a więc można je interpretować zgodnie z przepisami krajowymi..

1.2 Operator/właściciel

Z artykułu 2 punkt 6 rozporządzenia (WE) nr 842/2006 wynika jasno, że posiadanie prawa własności do urządzenia lub systemu nie stanowi kryterium jakie należy stosować do identyfikacji operatora. W tym artykule sugeruje się natomiast, że państwo członkowskie może wyznaczyć właściciela jako odpowiedzialnego za wypełnianie obowiązków operatora, nawet jeśli właściciel nie sprawowałby kontroli nad technicznym działaniem urządzenia lub systemu.

Dla uniknięcia jakichkolwiek niejasności prawnych, państwa członkowskie, które zamierzają skorzystać z tej możliwości powinny zapewnić, aby przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne jasno określiły specyficzne sytuacje, w których właściciel jest odpowiedzialny za wypełnianie obowiązków operatora.

2. Definicja "preparatu"

W artykule 2 punkt 5 zdefiniowano "preparat" następująco: "Preparat oznacza do celów realizacji zobowiązań na mocy niniejszego rozporządzenia, z wyłączeniem niszczenia, mieszaninę złożoną z dwóch lub więcej substancji, z których przynajmniej jedna jest fluorowanym gazem cieplarnianym, z wyjątkiem przypadków, w których całkowity współczynnik ocieplenia globalnego preparatu wynosi mniej, niż 150". Część 2 Załącznika I definiuje GWP⁴ preparatu jako sumę ułamków wagowych poszczególnych składników pomnożonych przez ich GWP.

Przemysł zgłosił dwa rodzaje problemów:

- Problem pojęcia „preparatu”, zwłaszcza w świetle sytuacji konieczności wyjaśnienia, czy ciało stałe, w którym są zawarte F-gazy⁵, łącznie z tymi gazami, można nazwać „mieszaniną”, np. przypadek butów wykonanych w części z pianki poliuretanowej spienianej HFC, czy przypadek ram okiennych izolowanych pianką spienianą HFC.
- Problem wyboru substancji, które należy brać pod uwagę jako składniki mieszaniny w celu obliczenia jej GWP i potwierdzenia, że jest ona "preparatem", np. przypadek mieszaniny zawartej w pojemniku z jednoskładnkową pianką poliuretanową.

Celem rozporządzenia (WE) nr 842/2006 jest, jak to zdefiniowano w artykule 1 : **“ograniczenie, zapobieganie, a tym samym redukcja emisji fluorowanych gazów cieplarnianych objętych Protokołem z Kioto”**. Rozporządzenie (WE) nr 842/2006 zawiera zatem szereg przepisów ukierunkowanych przede wszystkim na redukcję emisji F-gazów z „*produktów i urządzeń zawierających te*

⁴ GWP = współczynnik ocieplenia globalnego (przyp. tłum.)

⁵ F-gazy = Fluorowane gazy cieplarniane (przyp. tłum)

gazy”, albo poprzez ograniczanie ich emisji i zwiększenie stopnia ich odzysku albo poprzez zakazy wprowadzania do obrotu niektórych produktów, z których emisja jest bardzo duża. Wprowadzenie do rozporządzenia (WE) nr 842/2006 pojęcia „preparatu” miało na celu zapewnienie możliwości odniesienia się do zasady *de minimis* w tych przypadkach, gdzie zamiast pojedynczego F-gazu wykorzystuje się mieszaninę jednego lub większej liczby F-gazów z substancjami nie będącymi F-gazami, spełniającą te samą funkcję, jaką spełniałby pojedynczy F-gaz (czynnik chłodniczy, gaz pędny, środek gaśniczy, środek spieniający, itp.) i zdolną do uwolnienia do atmosfery w normalnych warunkach stosowania, przy czym do atmosfery są uwalniane wszystkie składniki. Opierając się na zasadzie *de minimis*, można stwierdzić, że rozporządzenie (WE) nr 842/2006 nie ma zastosowania jeśli całkowity współczynnik ocieplenia globalnego (GWP) takiej wyemitowanej mieszaniny jest poniżej 150.

Pojęcia „mieszanina” i preparat” należy interpretować w taki właśnie sposób, gdyż w przeciwnym razie jakikolwiek przedmiot zawierający F-gaz mógłby zostać uznany za mieszaninę, a w konsekwencji za preparat o niskim GWP. W szczególności w odniesieniu do produktów wymienionych w Załączniku II można byłoby stosunkowo łatwo zdefiniować konkretny element produktu, który zawiera F-gaz i potraktować go jako preparat mający GWP poniżej 150 wyłączając tym samym cały produkt spod przepisów artykułu 9. Stanowiłoby to ominięcie przepisów rozporządzenia (WE) nr 842/2006 i jednocześnie przeczyłoby interpretacji pojęcia „preparatu” w kontekście innych przepisów UE dotyczących substancji chemicznych, a w szczególności dyrektywy 1999/45/WE w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji i preparatów niebezpiecznych.

2.1 Zastosowanie interpretacji definicji „preparatu” do obuwia lub okien, w których zastosowano piankę poliuretanową spienianą F-gazem.

Powstaje pytanie, czy takie produkty, w których zawarte są wolne cząsteczki środka spieniającego będącego substancją HFC⁶ należy uznać za objęte przepisami Załącznika II.

Gdyby potraktować poliuretan i wolne cząsteczki HFC łącznie jako stanowiące mieszaninę, wówczas GWP takiej „mieszaniny” byłoby niższe od 150 i nie kwalifikowałaby się ona jako „preparat” a zatem nie podlegałaby przepisom rozporządzenia (WE) nr 842/2006.

Stałe tworzywo i zawarte w nim cząsteczki HFC nie mogą zostać uznane za mieszaninę, dla której będzie się obliczać GWP, gdyż tworzywo nie może uwalniać się do atmosfery łącznie z F-gazami.

Tym niemniej, sam fakt że rama okienna (lub but) są częściowo wykonane z pianki spienianej F-gazem (i w których w związku z tym są zawarte cząsteczki F-gazu) nie oznacza jeszcze, że zakaz dotyczący okien (lub obuwia) zawierających F-gazy lub takich, których funkcjonowanie zależy od F-gazów będzie miał

⁶ Użyte tu w oryginale angielskim sformułowanie “wolne cząsteczki środka spieniającego będącego substancją HFC” jest dość niefortunne. Lepiej byłoby po prostu napisać „środek spieniający będący substancją HFC” (przyp. tłum.)

zastosowanie do tych przedmiotów. W kontekście rozporządzenia (WE) nr 842/2006 wyrażenie: "zawierające piankę spienianą fluorowanymi gazami cieplarnianymi" nie oznacza tego samego, co "zawierające fluorowane gazy cieplarniane".

W obecnym kształcie rozporządzenie (WE) nr 842/2006 nie dotyczy kontroli stosowania i wprowadzania do obrotu pianek (z wyjątkiem pianek jednoskładnikowych), ale zobowiązuje Komisję do "oceny potrzeby wprowadzenia norm na poziomie Wspólnoty Europejskiej dotyczących kontroli emisji fluorowanych gazów cieplarnianych produktów i urządzeń, w szczególności w odniesieniu do pianek...", do 4 lipca 2011. Skutkiem tej oceny może być np. wprowadzenie restrykcji dotyczących niektórych produktów i urządzeń wykonanych częściowo z pianki spienianej F-gazem, w oparciu o analizę poszczególnych przypadków pod względem możliwości ograniczenia emisji i kosztów, a także dostępności i możliwości zastosowania zamienników. Dotychczas nie przeprowadzono takiej analizy. A zatem potraktowanie ram okiennych lub butów wykonanych częściowo z pianki spienianej HFC jako podlegających przepisom rozporządzenia (WE) nr 842/2006 w sytuacji, gdy inne produkty częściowo wykonane z pianki spienianej HFC (np. sprzęt AGD lub meble) nie podlegałyby tym przepisom nie wynikałoby z takiej analizy, tylko z tego, że okna i buty są wymienione w Załączniku II z powodów nie związanych z tym, że zawierają piankę. Byłoby więc dyskryminacją i zaprzeczeniem intencji rozporządzenia (WE) nr 842/2006.

W odniesieniu do okien, zakaz zawarty w Załączniku II miał na celu objęcie restrykcjami takie okna, w których F-gaz jest stosowany jako medium izolujące pomiędzy szybami. W odniesieniu do butów, intencja była taka, żeby zakaz dotyczył tych butów, w których stosuje się F-gaz (w szczególności SF₆) zawarty w podeszwie w postaci małych pęcherzyków po to, aby nadać im większą sprężystość. Buty i okna wykonane częściowo z pianki poliuretanowej nie są objęte Załącznikiem II, jeśli nie podpadają pod którąś z tych kategorii.

Gdyby w przyszłości wprowadzono restrykcje dotyczące wprowadzania do obrotu produktów i urządzeń wykonanych częściowo z pianki spienianej F-gazem, wówczas w Załączniku II musiałyby się znaleźć konkretne odniesienie do pianek spienianych F-gazem.

2.2 Pianki jednoskładnikowe (z ang. one component foams -OCF)

Pianka poliuretanowa OCF⁷ sprzedawana w puszkach jest stosowana do montażu drzwi i okien, a także wypełniania i izolowania różnych rodzajów otwartych złączy i szczelin. Powstaje pytanie czy wszystkie składniki znajdujące się w takiej puszcze powinny być brane pod uwagę przy określaniu, co stanowi mieszaninę w odniesieniu do zakazu zawartego w artykule 9.

Uzasadnienie zakazu dotyczącego pianek OCF zawierających F-gaz jest takie, że F-gaz jest w nich wykorzystywany jako gaz pędny, który jest w całości uwalniany do atmosfery podczas używania zawartości puszki. Emisja F-gazów z produktów OCF jest więc bardzo duża. Gaz pędny służy do wyrzucenia

⁷ Pianka poliuretanowa OCF = jednoskładnikowa pianka poliuretanowa (przyp. tłum)

pozostałych składników mieszaniny z puszek tak, aby mogły one w odpowiednich warunkach utworzyć stałą piankę. W świetle przedstawionej wcześniej interpretacji definicji „preparatu”, zgodnie z którą za jego składniki uważa się tylko te, które mogą w normalnych warunkach stosowania zostać uwolnione do atmosfery i które spełniają tę samą funkcję, jaką spełniałby pojedynczy F-gaz, należy wziąć pod uwagę jedynie gaz pędny oraz czynnik spieniający. Jeśli GWP takiej mieszaniny spełniającej rolę gazu pędnego/czynnika spieniającego wynosi 150 lub więcej, wówczas taka pianka OCF podlega zapisom Załącznika II

Jeśli jednak taka mieszanina spełniająca rolę gazu pędnego/czynnika spieniającego jest niezbędna do tego, aby pianka OCF spełniła krajowe normy bezpieczeństwa (w szczególności normy przeciwpożarowe), to wówczas ma zastosowanie wyłączenie zawarte w Załączniku II.

2.3 Inne sytuacje

Można rozważyć też zastosowanie tej interpretacji do innych sytuacji. Np. w przypadku układów chłodniczych, środek smarujący zawarty w obiegu nie powinien być brany pod uwagę przy definiowaniu co jest, a co nie jest składnikiem mieszaniny dla której oblicza się GWP.

3. Identyfikacja „zastosowań” i obliczanie ich napełnienia.

Pojęcie „zastosowanie”, które nie zostało zdefiniowane w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006, występuje np. w artykule 3, w którym zawarto wymaganie regularnej kontroli szczelności⁸ funkcjonujących układów⁹ i zróżnicowano to wymaganie w zależności od ilości F-gazów zawartej w określonych zastosowaniach objętych tym artykułem. Istnieje zatem potrzeba szczegółowego określenia o jakie zastosowania chodzi w konkretnych okolicznościach i, w konsekwencji, jak obliczyć ilość F-gazów zawartych w każdym z tych zastosowań.

Ten problem powinno się przeanalizować w świetle celu rozporządzenia (WE) nr 842/2006 określonego w artykule 1, którym jest **„ograniczenie, zapobieganie, a tym samym redukcja emisji fluorowanych gazów cieplarnianych objętych Protokołem z Kioto”**. Na tej podstawie staje się jasne, że zasadniczą ideą zapisów zawartych w artykule 3 (ust. 2 i 3) oraz w artykule 6 jest to, że im większa jest zawartość F-gazów w danym zastosowaniu, tym większa jest szansa na wyciek i tym częstsze powinny być kontrole szczelności.

A zatem, po to by zidentyfikować zastosowanie powinno się zastosować jako kryterium techniczną budowę urządzenia lub systemu, a nie miejsce, w którym się one znajdują lub funkcja jaką spełniają. Pod pojęciem „zastosowanie” powinno się rozumieć zestaw elementów i przewodów, które tworzą jedną ciągłą strukturę przez którą mogą przepływać F-gazy. Jeśli cząsteczka F-gazu może

⁸ W polskim tłumaczeniu rozporządzenia (WE) nr 842/2006 użyto określenia „kontrola pod względem wycieków”, a w wydanych na jego podstawie rozporządzeniach Komisji – „kontrola szczelności” (przyp. tłum.).

⁹ Te „układy”, to – zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 urządzenia chłodnicze, klimatyzacyjne, pompy ciepła i systemy ochrony przeciwpożarowej (przyp. tłum.).

przeływać przez tę strukturę z jednego miejsca do drugiego, to oznacza, iż oba te miejsca stanowią część tego samego pojedynczego zastosowania.

W odniesieniu do urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła oznacza to, że nawet jeśli dwa niepołączone ze sobą obiegi chłodzące są wykorzystywane do tego samego celu (np. do utrzymywania niskiej temperatury w chłodni lub magazynie), to te dwa układy należy traktować jako dwa odrębne zastosowania.

W odniesieniu do systemów ochrony przeciwpożarowej oznacza to, że jeśli dwa lub większa liczba połączonych ze sobą zbiorników ze środkiem gaśniczym zostało zainstalowane ze względu na określone zagrożenie pożarem w obrębie określonej przestrzeni, to te zbiorniki należy traktować jako jedno zastosowanie.

4. Zakaz wprowadzania do obrotu „pojemników nienadających się do ponownego napełnienia” – artykuł 9, ust. 1 i 2 oraz Załącznik II

Zgodnie z artykułem 9 ust. 1 „wprowadzenie do obrotu produktów i urządzeń wyszczególnionych w Załączniku II, zawierających fluorowane gazy cieplarniane lub których działanie jest uzależnione od tych gazów, jest zabronione zgodnie z przepisami zawartymi w tym załączniku” (czyli zgodnie z Załącznikiem II dotyczy to od 4 lipca 2007 r. pojemników nienadających się do ponownego napełnienia napełnionych F-gazami).

Jednak w ustępie 2 stwierdza się dalej, że ten zakaz *“nie ma zastosowania do produktów i urządzeń, co do których wykazano, że zostały wyprodukowane przed dniem wejścia w życie odpowiedniego zakazu dotyczącego wprowadzania do obrotu”*.

W odniesieniu do „pojemników nienadających się do ponownego napełnienia” powinno się dokonać rozróżnienia pomiędzy:

(i) Tymi pojemnikami, które zostały wyprodukowane przed 4 lipca 2007 r. i już wypełnione F-gazami, które można wprowadzać do obrotu jeszcze po 4 lipca 2007 r., zgodnie z artykułem 9 ust. 2;

(ii) Tymi pojemnikami, które zostały wyprodukowane przed 4 lipca 2007 r., ale w postaci nienapełnionej, i które mogły zostać wypełnione F-gazami po 4 lipca 2007 r.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez niektóre firmy, wydaje się, iż sytuacja jest jasna i nie budząca wątpliwości w odniesieniu do pojemników wyprodukowanych i napełnionych przed 4 lipca 2007 r., natomiast jest inaczej w odniesieniu do pojemników wyprodukowanych przed 4 lipca 2007 r., ale przypuszczalnie napełnionych po 4 lipca 2007 r. W tym drugim przypadku niektórzy są zdania, że rozporządzenie (WE) nr 842/2006 powinno się interpretować tak, żeby zezwolić na wprowadzanie do obrotu pojemników wyprodukowanych przed 4 lipca 2007 r., ale przypuszczalnie napełnionych po 4 lipca 2007 r., gdyż artykuł 9 ust. 2 odnosi się raczej tylko do produktów i urządzeń, czyli w tym przypadku do pojemników jako takich, a nie do produktów i urządzeń łącznie z gazem, który jest niezbędny aby pojemnik spełniał swoją funkcję, co oznacza iż puste pojemniki nie nadające się do ponownego napełnienia powinny również korzystać z wyłączenia zawartego w artykule 9 ust.

2 i w związku z tym nie powinny podlegać zakazowi „wprowadzania do obrotu”. Inaczej mówiąc, rozporządzenie (WE) nr 842/2006 nie zakazywałoby, ich zadaniem, wprowadzania do obrotu pustych pojemników, co za tym idzie, stosowania F-gazów do napełniania pojemników wyprodukowanych przed 4 lipca 2007 r. W ten sposób zrodził się atrakcyjny pomysł gromadzenia takich pustych pojemników nienadających się do ponownego napełnienia, co byłoby w sposób oczywisty sprzeczne z duchem i celem rozporządzenia (WE) nr 842/2006.

Biorąc to pod uwagę i chcąc uniknąć zarówno niezgodnych ze sobą, czy błędnych interpretacji, jak i ich wprowadzania w życie, co przeczyłoby celowi rozporządzenia (WE) nr 842/2006, Komisja uważa, że niezbędne jest osiągnięcie wzajemnego zrozumienia w tym względzie na poziomie UE. Zdaniem Komisji, artykuł 9 dotyczy nie tylko produktów i urządzeń zawierających F-gazy, ale również takich, których „działanie jest uzależnione od F-gazów”.

Wyłączenie zawarte w artykule 9 ust. 2 powinno być w sposób naturalny interpretowane wąsko, a więc tak, aby nie mogło być wykorzystane do odejścia od ducha rozporządzenia (WE) nr 842/2006, wypaczania celu rozporządzenia i obniżania poziomu ochrony środowiska. Komisja konsekwentnie stoi na stanowisku, że wyłączenie zakazu „wprowadzania do obrotu” ma zastosowanie tylko do tych pojemników nienadających się do ponownego napełnienia, które zostały wyprodukowane przed 4 lipca 2007 r. i napełnione F-gazami przed tą datą. Oznacza to, że stosowanie F-gazów do napełniania pojemników nienadających się do ponownego napełnienia po 4 lipca 2007 r. nie powinno być dopuszczalne, choć dokładnie takiego stwierdzenia nie ma w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006.

Jakakolwiek inna interpretacja, a w szczególności taka, według której puste pojemniki nienadające się do ponownego napełnienia mogłyby również korzystać z wyłączenia, stwarzałyby lukę w całym systemie, która mogłaby zagrozić jego efektywności poprzez opóźnianie jego prawidłowego wdrażania (chodzi tu o gromadzenie takich pustych pojemników wyprodukowanych przed 4 lipca 2007 r.).

5. Zastosowanie obowiązku etykietowania do pojemników

Artykuł 7 nie wymaga etykietowania wszystkich rodzajów produktów i urządzeń wymienionych w ustępie 2 tego artykułu, ale wprowadza obowiązek ich etykietowania przed wprowadzeniem do obrotu. W związku z tym pojemniki, które nie zostały wprowadzone do obrotu nie podlegają obowiązkowi etykietowania zawartemu w artykule 7 rozporządzenia (WE) nr 842/2006 i rozporządzeń wykonawczych.

W celu stwierdzenia, czy w konkretnym przypadku pojemnik musi być etykietowany zgodnie z artykułem 7 potrzebna jest analiza tego przypadku, gdyż sposób w jaki ma tu zastosowanie definicja „wprowadzania do obrotu” zależy od specyfiki sytuacji. Podane niżej przykłady mają na celu zilustrowanie różnych sytuacji, ale nie wyczerpują wszystkich możliwych przypadków.

- Gdy nowy pojemnik jest wykorzystywany przez producenta lub importera F-gazów do przetransportowania F-gazów do kolejnego użytkownika lub dystrybutora oraz jeśli transportowany jest pojemnik wraz z zawartością, wówczas podlega on obowiązkowi etykietowania zawartemu w artykule 7 rozporządzenia (WE) nr 842/2006.
- Producenci i importerzy chemikaliów często wykorzystują duże pojemniki takie, jak zbiorniki ISO do transportu F-gazów przeznaczonych do sprzedaży dystrybutorom lub końcowym użytkownikom, przy czym ostatecznie kontener taki zostaje zwrócony producentowi lub importerowi, który w dalszym ciągu pozostaje jego właścicielem. W takich przypadkach wprowadzana do obrotu jest substancja, a nie pojemnik, a więc pojemnik nie podlega obowiązkowi etykietowania zawartemu w artykule 7 rozporządzenia (WE) nr 842/2006
- Dystrybutorzy często posiadają "butle do odzysku", które są dostarczane końcowym użytkownikom urządzeń lub przedsiębiorstwom prowadzącym konserwację/odzysk i które służą do odbierania używanych F-gazów odzyskanych z produktów i urządzeń. Dystrybutorzy dostarczają puste butle i odbierają napełnione. Następnie przekazują napełnione butle do recyklingu, regeneracji bądź niszczenia ich zawartości i ostatecznie otrzymują je z powrotem. W takich sytuacjach butla nie jest wprowadzana do obrotu i w związku z tym nie jest objęta obowiązkiem etykietowania zawartym w artykule 7 rozporządzenia (WE) nr 842/2006.

Wprawdzie pojemniki nie wprowadzone do obrotu nie podlegają obowiązkowi etykietowania zawartemu w artykule 7 rozporządzenia (WE) nr 842/2006, ale Komisja zachęca utworzenie dobrowolnego systemu etykietowania na poziomie krajowym zapewniającego, że personel mający do czynienia z pojemnikami zawierającymi F-gazy będzie miał świadomość tego, że te gazy tam są i będzie dbał o to, aby uniknąć ich uwolnienia do atmosfery. W szczególności, w odniesieniu do butli do odzysku taki krajowy system dobrowolnego etykietowania mógłby informować personel, że butlę należy skierować do właściwego miejsca, gdzie jest prowadzony recykling/regeneracja/niszczenie. Informacja umieszczona na takiej etykiecie (o rodzaju substancji oraz, jeśli to możliwe, także jej ilości) byłaby również przydatna dla przedsiębiorstw prowadzących odzysk/regenerację/niszczenie.

6. Zastosowanie obowiązku ograniczania emisji i obowiązku etykietowania do urządzeń chłodniczych izolowanych pianką spienianą fluorowanymi gazami cieplarnianymi.

Artykuł 3 (ograniczenie emisji) i artykuł 7 (etykietowanie) odnoszą się między innymi do urządzeń chłodniczych zawierających fluorowane gazy cieplarniane.

Intencją tych przepisów było objęcie nimi urządzeń chłodniczych zawierających fluorowane gazy cieplarniane w obiegach czynnika chłodniczego, gdyż te stanowią główne źródło emisji. Wprawdzie urządzenia chłodnicze mogą także zawierać piankę spienianą fluorowanymi gazami cieplarnianymi, to – w kontekście tych dwóch artykułów - wyrażenie "zawierające fluorowane gazy

cieplarniane”¹⁰ powinno być interpretowane wąsko, czyli jako obejmujące wyłącznie te produkty i urządzenia chłodnicze, które zawierają takie gazy jako czynnik chłodniczy w swoich obiegach chłodniczych.

W związku z tym obowiązek etykietowania zawarty w artykule 7 nie będzie dotyczył produktów i urządzeń chłodniczych, które nie zawierają w obiegu chłodniczym fluorowanych gazów cieplarnianych lub których funkcjonowanie od nich nie zależy.

Tym niemniej, w oparciu o przegląd celowości włączenia dodatkowej informacji związanej z oddziaływaniem na środowisko do tekstu na etykietach umieszczanych na tych produktach i urządzeniach, które podlegają przepisom artykułu 7 (co zapisano w artykule 7 ust. 3), stwierdzono, że w odniesieniu do urządzeń objętych obowiązkiem etykietowania umieszczenie na etykiecie dodatkowej informacji o obecności cząsteczek fluorowanych gazów cieplarnianych w piankach zawartych w urządzeniach mogłoby promować potencjalny odzysk fluorowanych gazów cieplarnianych z takich pianek. W wyniku tego, w rozporządzeniu Komisji ustanawiającym formę etykiet oraz dodatkowe wymogi dotyczące etykietowania produktów i urządzeń zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane zawarto zapis mówiący o włączeniu dodatkowej informacji wskazującej, czy urządzenie objęte rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 (czyli takie, które zawiera w obiegu chłodniczym fluorowane gazy cieplarniane) zostało zaizolowane pianką spienianą fluorowanymi gazami cieplarnianymi.

7. Zakres obowiązywania rozporządzenia (WE) nr 842/2006 w odniesieniu do zastosowań zawierających poniżej 3 kg¹¹

Na pierwszym spotkaniu z państwami członkowskimi podniesiono kwestię czy i do jakiego stopnia artykuły 3, 4 i 5 rozporządzenia (WE) nr 842/2006 odnoszą się do zastosowań zawierających poniżej 3 kg i sformułowano wstępne wnioski w tym zakresie. Komisja naciskała wtedy na to, aby zająć pragmatyczne i proporcjonalne stanowisko będące w zgodzie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006.

Uwzględniając wagę tej sprawy, Komisja chciałaby powtórzyć poniżej swoje stanowisko, które jest oparte na następujących podstawach:

7.1 Ograniczanie emisji (artykuł 3) :

Ustęp 1 artykułu 3 nie zawiera żadnego limitu ilościowego, natomiast ustanawia generalny obowiązek zapobiegania wyciekom i ich naprawy niezwłocznie po tym, jak zostaną wykryte, z wykorzystaniem wszystkich środków, które są technicznie dostępne i nie powodują powstania nieproporcjonalnie wysokich kosztów. A zatem operatorzy zastosowań zawierających poniżej 3 kg (F-gazów) muszą uważać na to, aby unikać wycieków i niezwłocznie je naprawiać.

¹⁰ Wyrażenie w cudzysłowie zawarte w oryginale angielskim jest błędne, gdyż należałoby je przetłumaczyć jako “zawierające piankę spienianą fluorowanymi gazami cieplarnianymi”, co nie ma sensu w kontekście dalszej części zdania. (przyp. tłum.)

¹¹ Chodzi tu oczywiście o zastosowania zawierające poniżej 3 kg F-gazów

Ustęp 2 idzie o krok dalej określając odpowiedni harmonogram kontroli szczelności uzależniony od ilości (F-gazów) zawartych w poszczególnych zastosowaniach. Ten ustęp ma zastosowanie jedynie do zastosowań zawierających 3 kg lub więcej (F-gazów). Jednak powinno się dodać, że państwo członkowskie może zdecydować na poziomie krajowym o wprowadzeniu obowiązku i harmonogramu kontroli szczelności również dla zastosowań zawierających poniżej 3 kg (F-gazów).

Wreszcie, obowiązek prowadzenia dokumentacji określony w ustępie 6 nie ma zastosowania do zastosowań zawierających poniżej 3 kg fluorowanych gazów cieplarnianych.

7.2 Odzysk (artykuł 4)

Ten artykuł nie wprowadza żadnych limitów ilościowych dotyczących fluorowanych gazów cieplarnianych, a więc ma zastosowanie do wszystkich urządzeń i produktów objętych jego zapisami niezależnie od zawartej w nich ilości fluorowanych gazów cieplarnianych.

7.3 Szkolenie i certyfikacja (artykuł 5)

Ustęp 1 tego artykułu jasno wskazuje, że w odniesieniu do programów szkoleń i certyfikatów Komisja ma ustanowić minimalne wymagania i warunki wzajemnego uznawania dla zastosowań objętych artykułem 3 ust. 1 (czyli bez limitu ilościowego) oraz dla personelu zaangażowanego w działania dotyczące ograniczania emisji oraz odzysku (artykuł 4 dotyczący odzysku nie ustanawia również żadnych limitów ilościowych).

Minimalne wymagania dla personelu i przedsiębiorstw zaangażowanych w instalację (instalowanie), konserwację lub serwisowanie urządzeń i systemów oraz naprawy wycieków z urządzeń i systemów objętych artykułem 3 ust. 1 oraz dla personelu zaangażowanego w działania dotyczące odzysku objęte artykułem 4 pozostają w mocy i mają zastosowanie również w stosunku do zastosowań zawierających poniżej 3 kg (F-gazów), podczas gdy minimalne wymagania dla personelu zaangażowanego w kontrolę szczelności (Artykuł 3 ust. 2) odnoszą się jedynie do zastosowań zawierających 3 kg lub więcej (lub 6 kg lub więcej w przypadku hermetycznie zamkniętych systemów) F-gazów.

8. Zagadnienia związane z rozpoczęciem stosowania rozporządzenia (WE) 842/2006¹²

Za wyjątkiem artykułu 9 stosowanie rozporządzenia (WE) nr 842/2006 rozpoczęło się 4 lipca 2007 r.

W odniesieniu do przepisów rozporządzenia dotyczących ograniczania emisji (artykuł 3) harmonogram standardowych kontroli szczelności ustanowiony w artykule 3 ust. 2 ma zastosowanie od 4 lipca 2007 r., co oznacza, że operatorzy

¹² Z jakiejś przyczyny w tekście angielskim zamiast typowego sformułowania (zawartego zresztą w artykule 15 rozporządzenia (WE) nr 842/2006) "entry into force" (wejście w życie) użyto sformułowania „entry into application”, co należało przetłumaczyć inaczej („rozpoczęcie stosowania”), choć być może chodzi o to samo. (przyp.tłum).

powinni już teraz zapewnić kontrolę szczelności odpowiednich zastosowań raz na 12, 6 i 3 miesiące, zależnie od ich napełnienia.

Aż do przyjęcia wymagań dotyczących certyfikacji zgodnie z artykułem 5 ust. 1¹³ oraz ustanowienia lub zaadaptowania krajowych wymagań dotyczących certyfikacji zgodnie z artykułem 5 ust. 2¹⁴, operatorzy mogą jeszcze zapewniać wykonywanie kontroli szczelności przez personel wykwalifikowany zgodnie z istniejącymi wymaganiami krajowymi, ale jeszcze niecertyfikowany. Po rozpoczęciu stosowania wymagań dotyczących certyfikacji, operatorzy muszą – począwszy od kolejnej kontroli - zapewnić, że kontrole szczelności będą wykonywane przez personel spełniający te wymagania. To samo ma zastosowanie do personelu i przedsiębiorstw zaangażowanych w instalację (instalowanie), konserwację lub serwisowanie urządzeń lub systemów objętych artykułem 3 ust. 1.

Podobnie, w odniesieniu do przepisów rozporządzenia (WE) nr 842/2006 dotyczących odzysku (artykuł 4) operatorzy powinni już wprowadzić w życie uzgodnienia dotyczące właściwego odzysku fluorowanych gazów cieplarnianych z zastosowań objętych artykułem 4 ust. 1, w celu zapewnienia ich właściwego recyklingu, regeneracji lub zniszczenia. Aż do przyjęcia wymagań dotyczących certyfikacji zgodnie z artykułem 5 ust. 1 oraz ustanowienia lub zaadaptowania krajowych wymagań dotyczących certyfikacji zgodnie z artykułem 5 ust. 2 operatorzy mogą jeszcze zapewniać dokonywanie operacji odzysku przez personel wykwalifikowany zgodnie z istniejącymi wymaganiami krajowymi, ale jeszcze niecertyfikowany. Po rozpoczęciu stosowania wymagań dotyczących certyfikacji, operatorzy muszą – począwszy od kolejnej operacji odzysku - zapewnić, że odzysk będzie dokonywany przez personel spełniający te wymagania.

Wreszcie, fluorowane gazy cieplarniane zawarte produktach i urządzeniach objętych artykułem 4 ust. 3 powinny już teraz być odzyskiwane przez wykwalifikowany personel, do technicznie dostępnego poziomu odzysku i bez ponoszenia nieproporcjonalnie wysokich kosztów. Dopóki nie wejdą w życie na poziomie Wspólnoty minimalne wymagania dotyczące konkretnych produktów i urządzeń, personel wykwalifikowany zgodnie z krajowymi wymaganiami powinien być uprawniony do wykonywania tych czynności.

9. Zakres artykułu 5 ust. 4

Artykuł 5 ust. 4 zawiera wymaganie, aby od 4 lipca 2009 r. Państwa Członkowskie zapewniły, że przedsiębiorstwa zaangażowane w realizację działań, o których mowa w artykule 3 (kontrola szczelności) i artykule 4 (odzysk) przyjmowały dostawy fluorowanych gazów cieplarnianych tylko w przypadkach,

¹³ Wymagania dotyczące certyfikacji zgodnie z artykułem 5 ust.1 Rozporządzenia (WE) 842/2006 zostały już przyjęte w opublikowanych w kwietniu 2008 rozporządzeniach Komisji. (przyp. tłum.)

¹⁴ Krajowe wymagania dotyczące certyfikacji zgodnie z artykułem 5 ust.2 Rozporządzenia (WE) 842/2006 zostaną ustanowione w ustawie w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych przygotowywanej obecnie przez Ministerstwo Środowiska. (przyp. tłum.)

gdy ich odpowiedni personel posiada certyfikat, o którym mowa w artykule 5 ust. 2.

Działania, o których mowa w artykule 4 obejmują między innymi odzysk z nadających się i nienadających się do ponownego napełnienia pojemników, gdy okres ich użytkowania dobiega końca oraz odzysk z innych produktów i urządzeń w zakresie, w jakim jest to technicznie wykonalne i nie powoduje nieproporcjonalnie wysokich kosztów. Brak bezpośrednio postawionego wymagania posiadania certyfikatu dla personelu zaangażowanego w te działania spowodował powstanie wątpliwości w niektórych państwach członkowskich co do zakresu tego przepisu.

W przypadku pojemników rozporządzenie (WE) nr 842/2006 zobowiązuje osobę, która utylizuje pojemnik do wprowadzenia w życie uzgodnień w celu poprawnego odzysku wszelkich pozostałości gazów; jednak nie ma w tym miejscu odniesienia do certyfikacji personelu, podczas gdy w przypadku innych produktów i urządzeń odzysk ma być dokonywany przez odpowiednio wykwalifikowany, choć niekoniecznie certyfikowany, personel.

W opinii Komisji artykuł 5 ust. 4 ma zastosowanie wyłącznie do działań, dla których rozporządzenie (WE) nr 842/2006 zawiera obowiązek posiadania certyfikatu. Są to działania objęte artykułem 4 ust. 1: odzysk fluorowanych gazów cieplarnianych z obiegów chłodzenia stacjonarnych urządzeń chłodniczych, klimatyzacyjnych i pomp ciepła, z urządzeń zawierających rozpuszczalniki na bazie fluorowanych gazów cieplarnianych, z systemów ochrony przeciwpożarowej i gaśnic oraz z rozdzielnic wysokiego napięcia.

W związku z tym Komisja wyraża pogląd, że obowiązku państw członkowskich zawartego w artykule 5 ust. 4 nie powinno się rozumieć w ten sposób, że jest on rozszerzony na działania, dla których rozporządzenie (WE) nr 842/2006 nie wymaga posiadania certyfikatu, niezależnie od jakichkolwiek wymagań ustanowionych na szczeblu krajowym dotyczących certyfikacji w odniesieniu do dodatkowych działań oraz jakichkolwiek wymagań ustanowionych na szczeblu Wspólnoty, związanych ze szkoleniami w celu uzyskiwania zaświadczeń (np. w odniesieniu do odzysku z systemów klimatyzacji w pojazdach silnikowych).

10. Język etykiety

Rozporządzenie Komisji [...] ¹⁵ zostało ustanowione zgodnie z artykułem 7 rozporządzenia (WE) nr 842/2006. Ustęp 3 tego artykułu wymaga, aby Komisja ustanowiła między innymi formę, w tym język jaki ma być użyty, etykiet które są niezbędne do umieszczenia na niektórych produktach i urządzeniach zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane przed ich „wprowadzeniem do obrotu”.

¹⁵ Chodzi tu o rozporządzenie Komisji (WE) nr 1494/2007 r. określające, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 842/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, formę etykiet oraz dodatkowe wymogi dotyczące etykietowania produktów i urządzeń zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane. (przyp. tłum.)

Pojęcie “wprowadzania do obrotu” w kontekście zarówno rozporządzenia (WE) nr 842/2006, jak i aktów wykonawczych do niego, w tym rozporządzenia Komisji [.../...] należy interpretować w następujący sposób, jeśli chodzi o wymaganie dotyczące języka etykiety. Rzeczywiście “wprowadzanie do obrotu” w kontekście rozporządzenia (WE) nr 842/2006 odnosi się tylko do “**pierwszego**” wprowadzenia danego produktu do obrotu we Wspólnocie.

Artykuł 2 ust. 4 Rozporządzenia Komisji [.../...] ustanawiającego formę etykiet oraz inne wymogi dotyczące etykietowania w odniesieniu do produktów i urządzeń zawierających niektóre fluorowane gazy cieplarniane stanowi, że:

*“Państwa członkowskie **mogą** wprowadzić wymóg, aby w przypadku wprowadzania na ich terytorium produktów i urządzeń objętych niniejszym rozporządzeniem stosowano język urzędowy danego państwa przy wypełnianiu wymogów dotyczących etykietowania określonych w ustępach 1, 2 i 3”*. Słowo „**mogą**” umożliwia państwom członkowskim, które chcą podjąć taką decyzję, wprowadzenie wymagania, aby informacja zawarta na etykiecie była dostępna w ich urzędowym(ych) języku(ach) wtedy, gdy takie produkty i urządzenia są wprowadzane po raz pierwszy do obrotu we Wspólnocie na ich na terytorium.

W konsekwencji, dla każdego podmiotu wprowadzającego po raz pierwszy do obrotu we Wspólnocie na terytorium państwa członkowskiego A produkty zawierające fluorowane gazy cieplarniane:

- urzędowym języku(ach) państwa członkowskiego A jeśli to państwo SKORZYSTA z zapisu zawartego w artykule 2 ust. 4, lub - jakimkolwiek języku Wspólnoty jeśli państwo członkowskie A NIE SKORZYSTA z zapisu zawartego w artykule 2 ust. W przypadku jakiegokolwiek dalszej dystrybucji lub sprzedaży do państwa członkowskiego B produktów wprowadzonych już po raz pierwszy do obrotu w państwie członkowskim A – czyli **po** ich wprowadzeniu do obrotu po raz pierwszy – państwo członkowskie B nie może wymagać **na podstawie tego rozporządzenia** innego języka niż język wymagany przez państwo członkowskie A.

Podmiot posiadający w państwie członkowskim A zapasy produktów zawierających fluorowane gazy cieplarniane – więc będzie to sytuacja przed ich “wprowadzeniem do obrotu” w tym państwie, - jest zobowiązany jedynie do dostosowania się do decyzji państwa członkowskiego C, w którym po raz pierwszy wprowadzi te produkty do obrotu we Wspólnocie.

11. Działania, które może wykonywać tylko personel posiadający certyfikat odpowiedniej kategorii w sektorze chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła.

Rodzaj urządzenia	Działanie wymagające certyfikowanego personelu	Kat. I	Kat. II	Kat. III	Kat. IV
Urządzenia o napełnieniu F-gazem <3kg (6kg jeśli urządzenie jest hermetycznie zamknięte)	Odzysk	☐	☐	☐	
	Instalacja (instalowanie), konserwacja lub serwisowanie	☐	☐		
Urządzenia o napełnieniu F-gazem =3kg (6kg jeśli urządzenie jest hermetycznie zamknięte) lub więcej	Kontrola szczelności bez otwierania obiegu	☐	☐		☐
	Kontrola szczelności (z otwarciem obiegu)	☐			
	Odzysk	☐			
	Instalacja (instalowanie), konserwacja lub serwisowanie	☐			

Tłumaczenie:

Doc. dr inż. Janusz Kozakiewicz, Biuro Ochrony Warstwy Ozonowej, Instytut Chemii Przemysłowej w Warszawie